

Plaatsingscriteria afvalbakken

De juiste bak op de juiste plaats

Inleiding

De gemeente Lingewaard streeft naar een schone en veilige openbare ruimte. De inrichting, het beheer en het onderhoud zijn hier volledig op gericht. Een belangrijk onderdeel van het dagelijkse beheer is preventie: het voorkomen van zwerfafval. Afvalbakken (prullenbakken) spelen hierin een zichtbare rol. In deze richtlijn verstaan we onder een afvalbak: een voorziening voor het deponeren van klein afval door passerende gebruikers van de openbare ruimte.

Afvalbakken worden vooral geplaatst waar het risico op zwerfafval groot is en het opruimen ervan kostbaar kan zijn. De praktijk wijst echter uit dat de keuze voor het plaatsen van afvalbakken in het verleden niet altijd eenduidig en kritisch is geweest. Bovendien leidt het plaatsen van een afvalbak niet in alle gevallen tot minder zwerfafval; soms wordt een bak maar beperkt gebruikt of zelfs verkeerd gebruikt voor 'dumping' van huishoudelijk afval.

Deze richtlijn is daarom opgesteld als uitgangspunt bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en als toetsingskader voor het plaatsen, herplaatsen of weghalen van afvalbakken. Ook bestaande bakken worden getoetst aan deze richtlijn, wat kan leiden tot zowel herplaatsing en verwijdering als vervanging van verouderde bakken. De verwachting is dat hierdoor een aanzienlijk aantal afvalbakken zal verdwijnen en/of een andere vorm zal krijgen.

Een belangrijk beginsel bij het opstellen van de richtlijn is dat inwoners in principe zelf verantwoordelijk zijn voor hun afvalgedrag, en dat zij hun meegenomen verpakkingen ook weer mee naar huis nemen om weg te gooien. Ondernemers (verkooppunten) zijn in de basis zelf verantwoordelijk voor het schoonhouden van hun eigen omgeving.

Het hoofddoel van de richtlijn is om zwerfafval in de openbare ruimte zo veel mogelijk te beperken of te verminderen door efficiënt geplaatste en regelmatig geleegde afvalbakken. Nevendoelen zijn een aantrekkelijke openbare ruimte door toepassing van nette en uniforme bakken, en een veilige openbare ruimte met goed geplaatste objecten.

Algemene uitgangspunten

De gemeente Lingewaard volgt bij de inrichting en het beheer van afvalbakken de landelijke richtlijnen uit CROW-leidraad 209 "Afvalbakken in de openbare ruimte". In deze leidraad worden 26 locatietypen onderscheiden, elk met eigen richtlijnen. Binnen Lingewaard is ervoor gekozen om 11 van deze locatietypen te hanteren als basis voor het bepalen van geschikte locaties en het opstellen van beheermaatregelen. Dit afwegingskader is niet strikt; wanneer de situatie dat vereist, kan de gemeente hiervan afwijken.

Vuistregels voor optimaal gebruik

1. Vindbaarheid en herkenbaarheid

Plaats afvalbakken op logische, goed vindbare locaties en kies een ontwerp dat direct opvalt.

2. Gebruiksgemak

Houd de loopafstand tot een bak kort en zorg dat er geen hindernissen rondom de bak zijn, zodat gebruikers hun afval eenvoudig kunnen weggooien. Voor hondenpoepbakken geldt dat deze voorzien worden van een zakjesdispenser en dat deze afsluitbaar is. De functies van prullenbak en depodog worden niet gecombineerd.

3. Aantrekkelijkheid

Besteed aandacht aan een aansprekende vormgeving en zorg voor tijdig onderhoud, zodat bakken schoon en heel blijven.

4. Bewustwording

Plaats een duidelijke boodschap of maak gebruik van een speciale vormgeving om gebruikers te stimuleren hun afval weg te gooien en hen bewust te maken van hun gedrag.

5. Dumping/vandalisme

Indien blijkt dat een afvalbak wordt gebruikt voor het onjuist aanbieden van huishoudelijk afval (dumpingen) en/of gevoelig is voor vandalisme, dan wordt de afvalbak uiteindelijk verwijderd. Bij vandalisme hanteren we het principe dat er maximaal 2 interventies plaatsvinden.

Type afvalbakken in gebruik

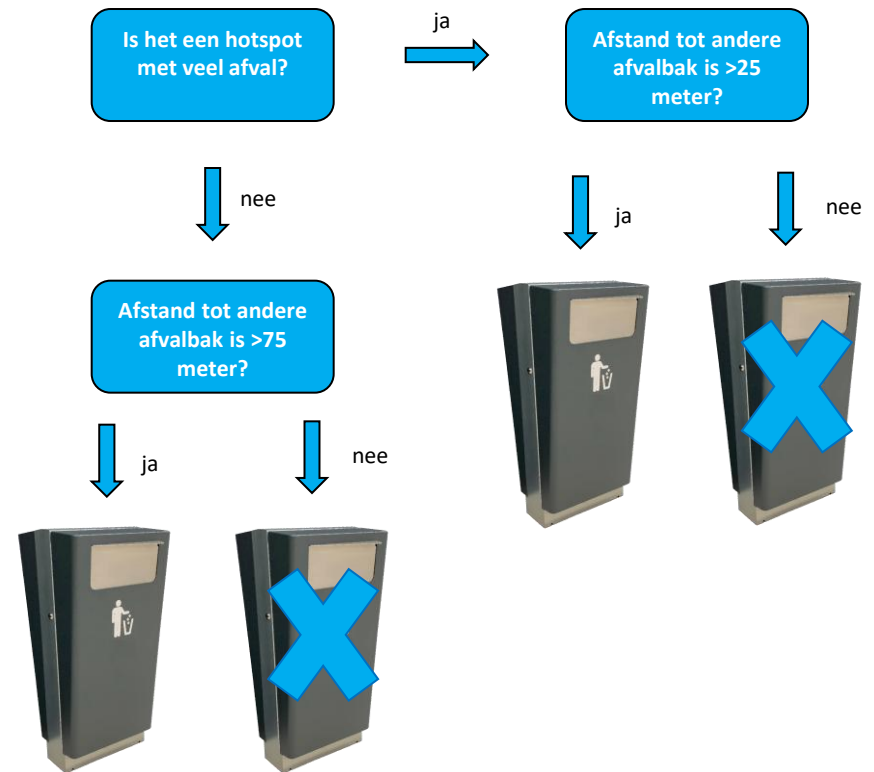
De keuze voor een bepaald type afvalbak wordt bepaald door uitstraling en capaciteit, met een uniform straatbeeld als uitgangspunt. In de gemeente Lingewaard worden momenteel meer dan 10 verschillende maten en typen gebruikt. Deze richtlijnen zijn dus ook bedoeld om naar een meer uniform beeld te gaan:

Visie

De dorpscentra in Lingewaard vervullen de rol van visitekaartje voor de gemeente. Het zijn veelal voetgangersgebieden waar mensen samenkomen om te winkelen, eten en drinken op straat. Hierdoor hebben deze centra een sterke verblijfsfunctie en is de kans op vervuiling groter dan in andere delen van de gemeente. Zie ook kleine dorpskernen.

Uitgangspunten afvalbakken:

1. Plaatsen op een herkenbare en voorspelbare locatie
2. Plaatsen langs looproutes, uitlaatroutes en/of bankjes
3. Afvalbak die aansluit op de uitstraling van het centrum met waar nodig meer capaciteit of aangepaste inwerpopening. Merk/type wordt nader bepaald.

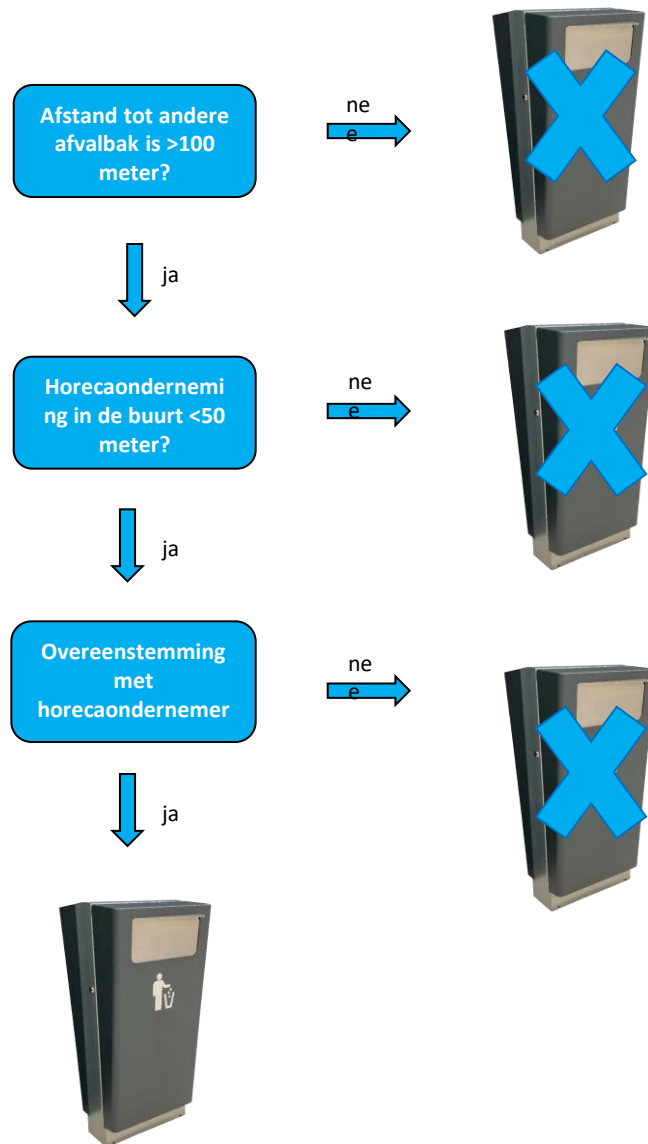
Visie

In het centrum van de kleine dorpskernen van Lingewaard heerst doorgaans een rustige sfeer, met weinig zwerfafval op straat. De openbare ruimte wordt vooral gebruikt door bewoners, die hun leefomgeving doorgaans goed onderhouden. Hierdoor volstaat een beperkt aantal afvalbakken. De lokale betrokkenheid is bovendien groot. Om het gebruik te optimaliseren, moeten de afvalbakken op een afstand zichtbaar en op voorspelbare locaties worden geplaatst, zoals langs looproutes, nabij voorzieningen en/of in de buurt van bankjes. Zo kunnen bewoners en bezoekers hun afval gemakkelijk kwijt en blijft de leefomgeving netjes.

Bij horecagelegenheden of winkels kunnen er afspraken worden gemaakt met de horecaondernemer over het plaatsen van een prullenbak, hierbij is de ondernemer primair verantwoordelijk voor het schoonhouden van de omgeving.

Uitgangspunten afvalbakken:

1. Plaatsen op een van een afstand zichtbare en voorspelbare locatie
2. Plaatsen langs looproutes, voorzieningen of bankjes

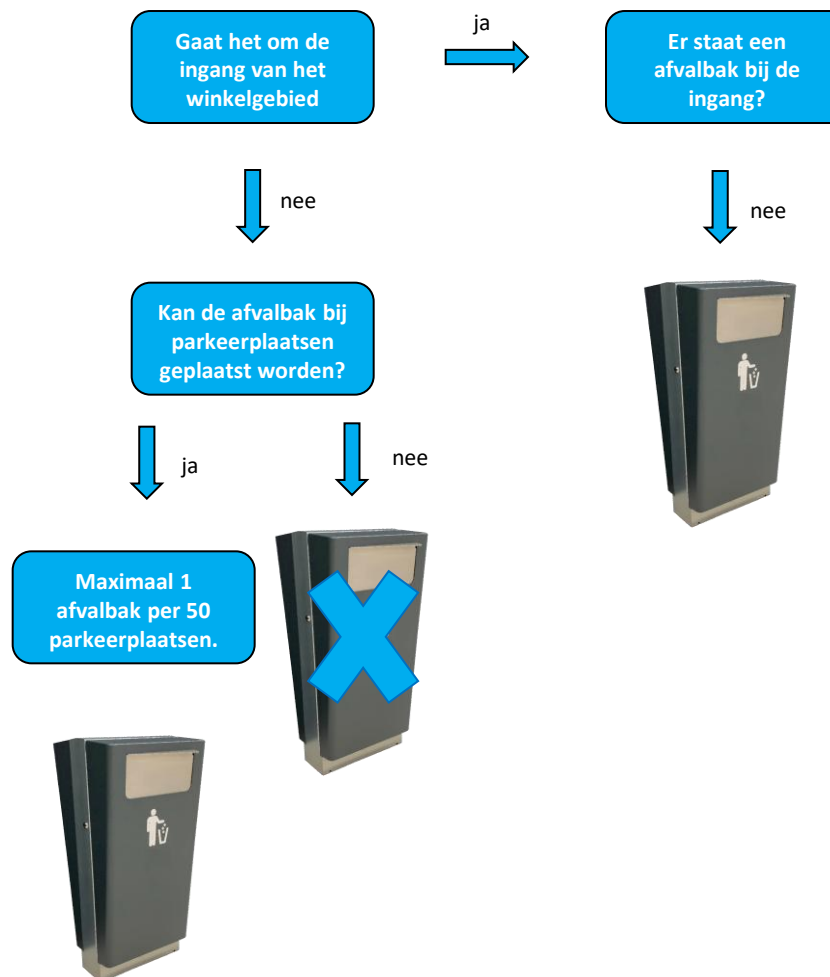

Visie

De winkelgebieden in Lingewaard kenmerken zich door een supermarkt en diverse kleinere winkels, die samen een breed aanbod van goederen en diensten bieden. Deze locaties kunnen (gedeeltelijk) overdekt zijn en trekken veel bezoekers, waaronder omwonenden die de plek goed kennen. De hoge gebruikersdruk vraagt om zorgvuldig beheer en onderhoud, zodat het gebied schoon, veilig en aantrekkelijk blijft. Tegelijkertijd is het wenselijk dat ondernemers en winkeliers actief betrokken zijn bij het voorkomen van zwerfafval. Het adopteren van afvalbakken, bijvoorbeeld door deze te voorzien van een eigen logo, biedt een kans om zowel reclame te maken als verantwoordelijkheid te nemen voor het onderhoud en legen van de bak. Daarnaast wordt met de winkeliers afgesproken om bij iedere uitgang van de winkel minimaal één afvalbak te plaatsen, zodat bezoekers hun afval direct kunnen weggooien en de openbare ruimte zo veel mogelijk vrij blijft van zwerfafval.

Uitgangspunten afvalbakken:

1. De afvalbakken worden geplaatst in de openbare ruimte, niet op privéterrein.
2. Volume en capaciteit worden zodanig gekozen dat ledigingen in het weekend worden voorkomen.
3. Maak indien nodig afspraken met de winkeliers over het schoonhouden van hun eigen omgeving in relatie tot de te plaatsen afvalbak en het ledigen van de prullenbak.

Visie

In de woonwijken van Lingewaard is het doorgaans rustig op straat, waardoor er relatief weinig zwerfafval achterblijft. De openbare ruimte wordt vooral gebruikt door bewoners die goed zorgdragen voor hun directe leefomgeving. Voor de gemeente is het belangrijk te benadrukken dat het de verwachting is dat bewoners hun afval in eigen huis weggooien. Hierdoor worden afvalbakken in woonwijken niet altijd nodig geacht. Om het zwerfafval verder te verminderen, wordt het stimuleren van het mee naar huis nemen van afval als standaard gedraging aangemoedigd. Daarnaast kunnen specifieke 'snoeproutes', waar bewoners of bezoekers met enige regelmaat langs komen, wel ingericht worden met afvalbakken. In woonwijken komen vaak openbare gebouwen voor, zoals buurtcentra, en juist daar kunnen in overleg met bewoners en ondernemers afvalbakken geplaatst worden op goed zichtbare en toegankelijke plekken. Bij (ondergrondse) verzamelcontainers voor o.a. glas, restafval en textiel worden echter geen extra afvalbakken geplaatst, om het gebruik van de containers te stimuleren en overbodige afvalbakken te voorkomen. Hierdoor blijft het straatbeeld overzichtelijk en wordt gestimuleerd dat mensen hun afval zo veel mogelijk mee naar huis nemen.

Uitgangspunten afvalbakken:

1. Stimuleer dat afval mee naar huis nemen de standaard is
2. Snoeproutes kunnen in woonwijken liggen, laat hier de afvalbakken staan
3. Openbare gebouwen liggen vaak in woonwijken (buurtcentra) of in het stedelijk gebied van de gemeente
4. Plaats geen afvalbak bij (ondergrondse) verzamelcontainers

Uitgangspunt is geen afvalbakken, tenzij het een snoeproute of hondenuitlaatroute betreft.

Visie

In Lingewaard wordt onder het buitengebied verstaan: alle gebieden buiten de bebouwde kom, waaronder recreatieplassen en bos- en natuurgebieden. Bezoekers van deze plekken zijn doorgaans milieubewust en nemen hun afval vaak zelf mee naar huis, waardoor de aanwezigheid van afvalbakken niet altijd noodzakelijk is. Bovendien kan een afvalbak in een rustige omgeving soms juist een aanzuigende werking hebben op het achterlaten van extra afval. Het legen van afvalbakken in het buitengebied brengt bovendien hogere kosten met zich mee, doordat medewerkers langere reistijden hebben. Daarom worden eventuele afvalbakken in het buitengebied uitsluitend gecombineerd met een parkeerplaats, een bushalte, een bankje of een snoeproute, zodat het legen en onderhouden ervan zo efficiënt mogelijk kan plaatsvinden.

Uitgangspunten afvalbakken:

1. Terughoudend met het plaatsen van afvalbakken
2. Als er een prullenbak wordt geplaatst is dat altijd ter ondersteuning van een functie in het buitengebied.

Er worden geen afvalbakken in het buitengebied geplaatst. Zie parken, speelplaatsen, snoeproute

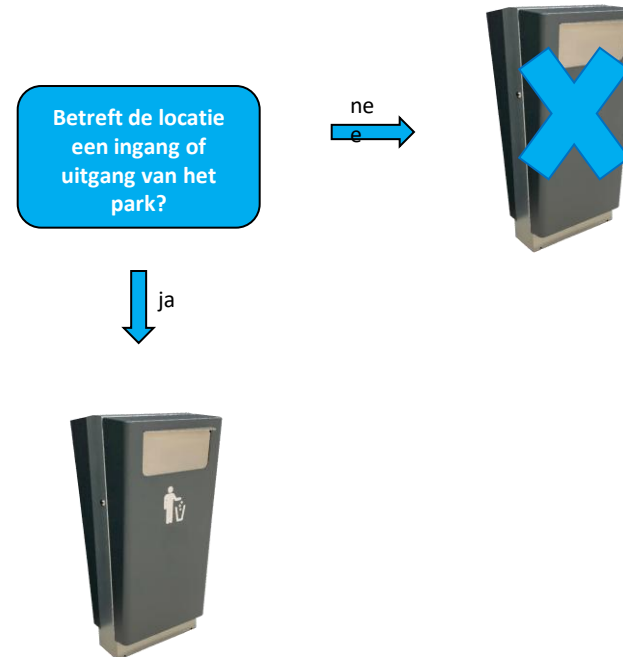

Visie

In de parken van Lingewaard staat de recreatieve functie voorop. Bezoekers komen er doorgaans voor kortdurende of middellange activiteiten en nemen vaak zelf eten en drinken mee, omdat er geen voedselverkooppunten aanwezig zijn. Over het algemeen neemt men afval weer mee naar huis als er geen afvalbak beschikbaar is. Om het park schoon en aantrekkelijk te houden, worden afvalbakken uitsluitend bij de in- en uitgang geplaatst. Op zonnige dagen of tijdens het hoogseizoen neemt de gebruikersdruk toe. Dat vraagt om extra aandacht voor lediging en onderhoud. Door het legen en reinigen van de afvalbakken nadrukkelijk te laten zien, worden bezoekers bovendien gestimuleerd om hun afvalgedrag positief te veranderen.

Uitgangspunten afvalbakken:

1. Plaats afvalbakken alleen bij de in- en uitgang van het park.
2. Op zonnige dagen of het hoogseizoen is de gebruikersdruk hoger.
3. Zichtbaar ledigen en reinigen kan bewustwording stimuleren.

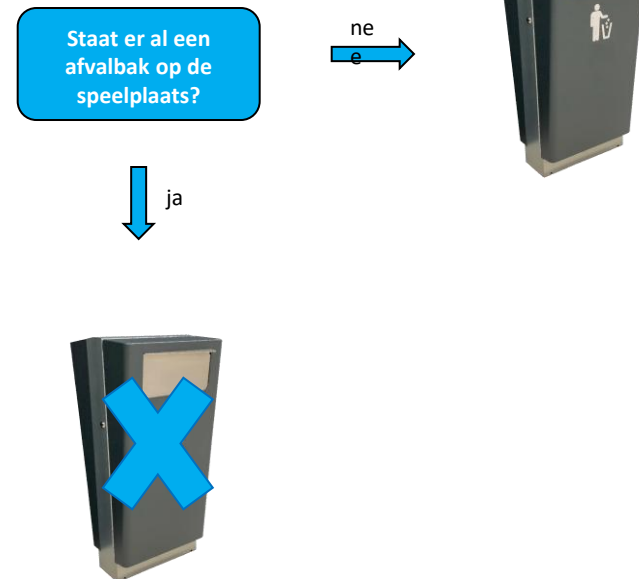

Visie

In de speeltuinen van Lingewaard komen vooral kinderen, hun ouders en jongeren samen. Over het algemeen is het goed mogelijk om het gedrag van deze gebruikers positief te beïnvloeden, zeker wanneer ouders regelmatig aanwezig zijn. Om overlast te beperken, wordt meestal volstaan met één afvalbak. Deze afvalbak wordt bij voorkeur binnen de afrastering van de speelplaats geplaatst, maar wel op minimaal twee meter afstand van een bankje, zodat stankoverlast wordt voorkomen. Daarmee houden we het aantal afvalbakken per speelplaats beperkt tot één, terwijl de speelomgeving toch netjes blijft.

Uitgangspunten afvalbakken:

1. Plaatsen binnen de afrastering van de speelplaats
2. Plaatsen op een afstand van minimaal 2 meter van een bankje
3. Maximaal 1 afvalbak per speelplaats
4. Bij slechts 1 of 2 speeltoestellen word de afweging gemaakt of een afvalbak noodzakelijk is, hierbij word een afweging per speelplek gemaakt.

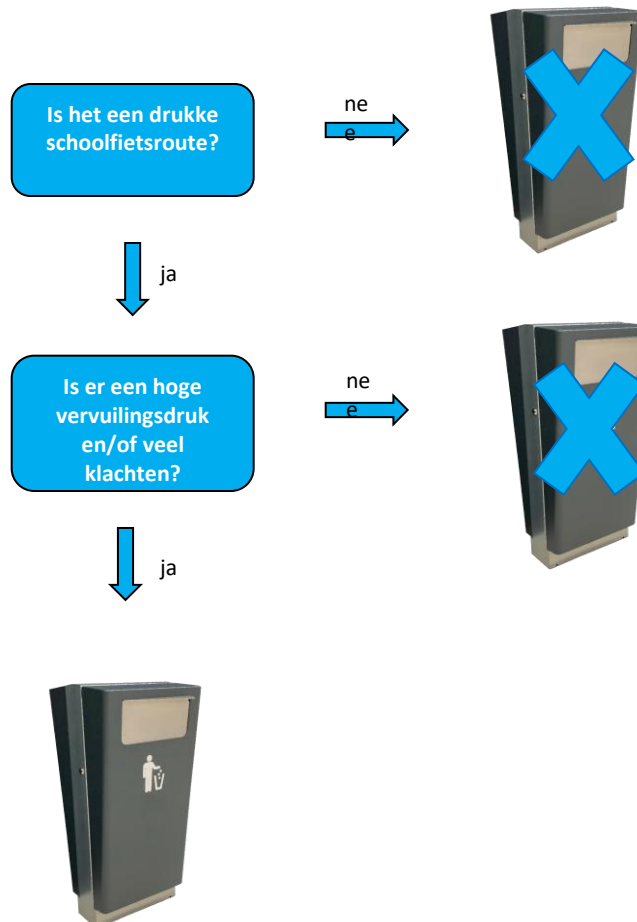

Visie

In Lingewaard worden verschillende fietsroutes intensief gebruikt door scholieren en forenzen. Scholieren zorgen daarbij vaak voor een hogere vervuilingsdruk, omdat zij onderweg snack- en drinkverpakkingen weggooien. Fietzers leggen in korte tijd grotere afstanden af, waardoor de afstand tussen de afvalbakken wat ruimer kan zijn dan bijvoorbeeld in winkelgebieden. Tegelijkertijd is het belangrijk dat de afvalvoorzieningen eenvoudig toegankelijk zijn. Bij kruispunten van hoofdfietsroutes, maar ook op 'snoeproutes' (de aanlooproutes van scholen naar een supermarkt of winkelgebied), moet goed worden gekeken of extra maatregelen nodig zijn.

Uitgangspunten afvalbakken:

1. Scholieren maken vaak gebruik van de route.
2. Controleer of de fietsroute samenvalt met een snoeproute.
3. Gebruik afvalbakken die makkelijk toegankelijk zijn.
4. Betrek scholieren bij de uitstraling van de afvalbak.
5. Stem de locatie van een afvalbak af met de scholen.
6. Betrek omwonenden in woonwijken.
7. Inzet op educatie in plaats van plaatsen extra afvalbakken.
8. Overleg met school of er bakken bij de in- en uitgang van de school geplaatst kunnen worden.

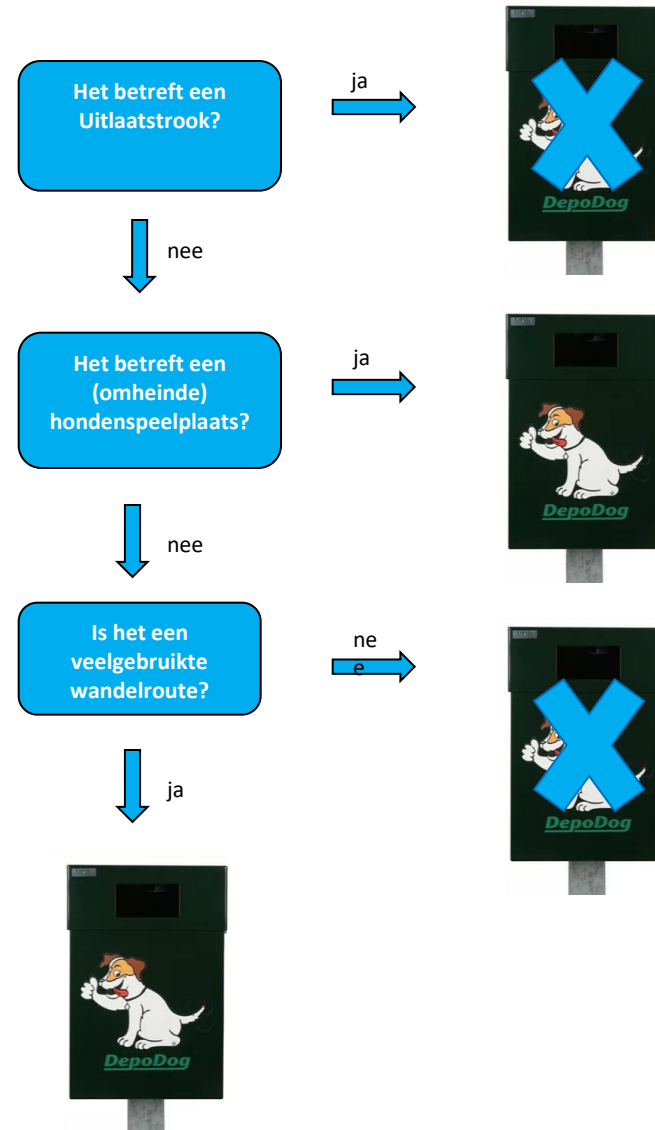
Visie

In Lingewaard heffen we hondenbelasting en deze besteden we aan voorzieningen voor honden. In 2026 stoppen we met het heffen van hondenbelasting. Nog onduidelijk is of er voorzieningen voor honden blijven bestaan. Zodra dit duidelijk is, wordt deze richtlijn, indien noodzakelijk, aangepast. Het gaat nu om de volgende voorzieningen:

- Hondenspeelplaats: dit is een afgebakend gebied, geheel of gedeeltelijk omheind met een afrastering in of rondom een woonwijk waar honden worden losgelaten. Op dit terrein is de vervuilingdruk door zwerfvuil laag en geldt er een opruimplicht.
- Uitlaatstrook: een uitlaatstrook is een voorziening waar geen opruimplicht is. De gemeente ruimt hier de hondenpoep op.
- Uitlaatroutes: binnen de gemeente kennen we voorkeursroutes voor hondeneigenaren om te wandelen met de hond. Op deze uitlaatroutes plaatsen wij depodogs op logische plaatsen.

Uitgangspunten hondenpoepbakken:

1. In de omgeving van een uitlaatstrook plaatsen we geen depodogs.
2. Maximaal één hondenaafvalbak per hondenspeelplaats bij de ingang.
3. Terughoudend plaatsen van depodogs op kruispunten van wandelroutes.
4. Maken hondeneigenaren veel gebruik van de route?
5. Is de route een route van of naar een andere voorziening?
6. Betrek hondeneigenaren bij de bepaling van de locatie.

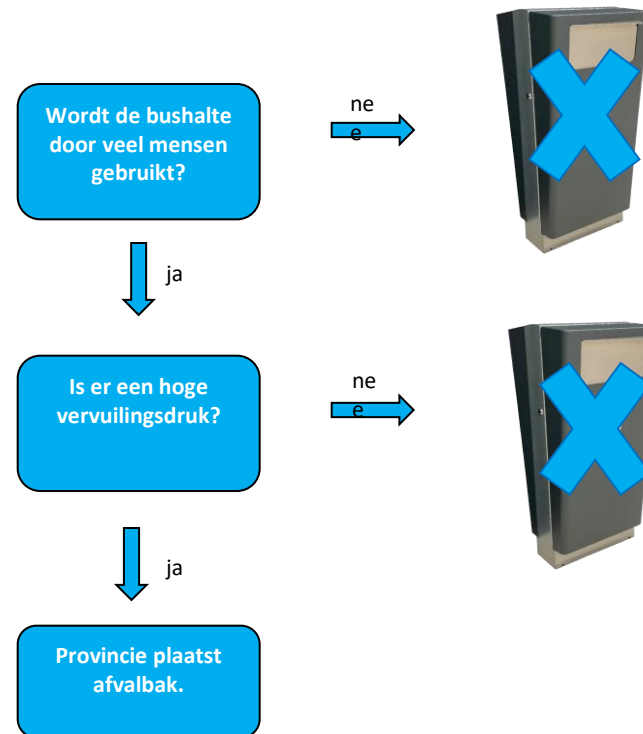

Visie

In Lingewaard liggen diverse busroutes met meerdere haltes. Reizigers die op de bus wachten, nuttigen vaak van huis meegebrachte etenswaren of drinken, omdat eten in de bus niet is toegestaan. Hierdoor ontstaat de behoefte om afval weg te gooien vlak voor het instappen. Alleen bij een actieve bushalte waar voldoende mensen opstappen, is het zinvol om een afvalbak te plaatsen. Deze wordt bij voorkeur aan de wegrijzijde van de bus geplaatst, zodat reizigers hun verpakkingen eenvoudig kunnen deponeren en de omgeving schoon blijft.

Uitgangspunten:

1. De beste plek is naast de bushalte, aan de wegrijzijde van de bus.
2. Maximaal 1 afvalbak bij een gebruikte OV-opstapplaats.
3. Alleen afvalbak bij een actieve bushalte (dus voor plaatsing eerst achterhalen hoeveel mensen de bushalte gebruiken).

Visie

Het gebied kenmerkt zich door de recreatieve functie. Bij enkele buitenbaden is horeca gevestigd, die zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor het schoonhouden van de omgeving. Op iedere locatie, met name waar geen horeca is gevestigd, stimuleren we het mee naar huis nemen van afval.

In het hoogseizoen plaatsen we tijdelijke voorzieningen voor de inzameling van afval.

Dit altijd in overleg met plaatselijke horeca.

Uitgangspunten afvalbakken:

1. Op zonnige dagen of het hoogseizoen is de gebruikersdruk hoger.
2. In het hoogseizoen kunnen op hotspots extra bijzetcontainers geplaatst worden.
3. Zichtbaar ledigen en reinigen kan bewustwording stimuleren.

Plaats geen
afvalbakken,
maak gebruik van
tijdelijke
voorzieningen in
het seizoen.

